

ТЕСТУВАННЯ ЯК ОСНОВНА ФОРМА КОНТРОЛЮ У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ

Кафедра ділової іноземної мови

та міжнародної комунікації

Чередніченко Г.А., Шапран Л. Ю., Куниця Л. І. Навчання іноземним мовам має бути інтегрованим навчанням усім основним видам мовленнєвої діяльності, ось чому організація контролю навчального процесу вимагає дедалі ширшого впровадження тестування, зокрема з використанням комп'ютерних тестових програм.

Ключові слова: *тестування, тестові програми, програми тестування*

ТЕСТИРОВАНИЕ КАК ОСНОВНАЯ ФОРМА КОНТРОЛЯ В ПРОЦЕССЕ ИЗУЧЕНИЯ ИНОСТРАННЫХ ЯЗЫКОВ

Чередниченко Г.А., Шапран Л.Ю., Куница Л.И. Обучение иностранным языкам должно быть интегрированным обучением всем видам языковой деятельности, поэтому организация контроля учебного процесса требует более широкого применения тестирования, в частности с использованием компьютерных тестовых программ.

Ключевые слова: *тестирование, компьютерное тестирование, компьютерных тестовые программы.*

TESTING AS A BASIC FORM OF CONTROL IN FOREIGN LANGUAGE LEARNING

Galina Cherednichenko, Liudmyla Shapran, Liudmyla Kunytsia. The process of teaching a foreign language should be based on teaching all the main kinds of speaking activity, that's why the control of the students skills requires wide application of the testing programmes, especially computer testing ones.

Keywords: *testing, computer testing, testing programmes*

Головним завданням навчання іноземній мові у вищому навчальному закладі є завдання навчити студентів користуватися іноземною мовою як засобом спілкування в професійно

орієнтованих комунікативних ситуаціях та в різноманітних ситуаціях реального життя. Навчання іноземним мовам має бути інтегрованим навчанням усім основним видам мовленнєвої діяльності: аудіюванню, читанню, мовленню і письму. Для того щоб дізнатися, чи володіють студенти іноземною мовою, необхідно здійснити точний і об'єктивний контроль, під час якого і визначається рівень навчальних досягнень студентів з предмету "Іноземна мова".

Ми вважаємо, що одним із найбільш ефективних методів контролю у викладанні іноземних мов, безумовно, є тест.

Процес контролю – це одна з найбільш трудомістких і відповідальних операцій у навчанні, пов'язана з нелегкими психологічними ситуаціями як для студентів, так і для викладачів. Але його правильна побудова сприяє поліпшенню якості підготовки фахівців [5].

У педагогічному процесі розрізняють кілька видів контролю: попередній, поточний, тематичний, рубіжний, підсумковий і випускний [1]. Систему контролю складають іспити, заліки, усне опитування, контрольні роботи, колоквиуми, диктанти, реферати, семінари, лабораторні роботи, звіти та інші. Такі методи контролю успішності студентів у даний час використовують більшість навчальних закладів. Вибір форм контролю залежить від мети, змісту, методів, часу і місця [4]. Але дані методи діагностування успішності студентів мають певні недоліки. Розглянемо деякі з них.

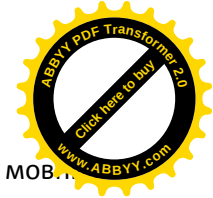
Можуть виникати **труднощі, пов'язані з особливостями викладацької роботи**: досить часто виявляється розбіжність вимог різних викладачів, відмінності в ступені їх вимогливості при оцінюванні тієї ж самої відповіді; розходження в професійній кваліфікації; при організації поточних перевірок знань великого числа студентів спостерігається перевантаженість викладача рутинною роботою, пов'язаної з великим обсягом інформації, яку потрібно підготувати, обробити і проаналізувати за відносно короткий проміжок часу; можлива неупередженість викладача (по психологічних та інших причинах) до оцінки відповідей деяких студентів; іноді оцінки, що виставляються студентам, виявляються недостовірними через побоювання викладача, що вони будуть використані для оцінювання роботи самого викладача.

Труднощі, пов'язані зі специфікою традиційної форми перевірки знань: відсутність чітко сформульованих стандартів знань і конкретно окреслених обсягів умінь, достатніх для кожної позитивної оцінки (часто викладач вирішує питанням типу: "Яку оцінку поставити - "незадовільно" чи все ж таки можна оцінити як "задовільно"?). Відсутність об'єктивних критеріїв оцінки й ефективних механізмів порівняння результатів навчання по певній дисципліні (спеціальності) у різних вищих навчальних закладах, що особливо актуально для вироблення вірної стратегії підготовки кадрів. Прийнята, переважно, методика прийому екзаменів з 3-4 питань у білеті не дозволяє оцінити повноту засвоєння матеріалу і провокує списування.

Труднощі, пов'язані зі студентами: використання шпаргалок, списування, "взаємодопомога" на іспиті, що знижує вірогідність правильної оцінки знань студентів і заважає викладачу об'єктивно поглянути на якість своєї педагогічної роботи [2].

На сучасному етапі перераховані проблеми вирішуються через використання такої форми контролю, як тестування.

Однак, визначити які саме тести найбільш підходять до певного змісту мовної підготовки може бути нелегким, особливо зважаючи на все більш зростаючу кількість можливостей вибору форм тестування: множинний вибір, підбір, визначення вірного-невірного твердження,

заповнення пропусків, диктант, твір, усна відповідь та тестування за допомогою нових мовних тестових форматів, тобто тести з використанням комп'ютера та тести, що пристосовані для комп'ютера (Brown 1997; Dunkel 1999; Yao and Ning 1998), кваліфікаційна співбесіда на основі інформації на магнітних носіях (Norris 1997; Stansfield and Kenyon 1992) та тести на основі Інтернету (Roever 1998) [6].

Як, виходячи з такого різноманіття, підібрати і використати тести відповідно до певних потреб? Більш того, як викладачеві іноземної мови оцінити чи виконали тести ту роль, яку вони саме і мали виконати? Для визначення цього слід дотримуватись трьох основних рекомендацій: (1) основну увагу приділяти оцінюванню знань, а не тільки їх перевірці, (2) чітко визначте на що націлений тест, (3) визначення та інтерпретація результатів оцінювання знань.

Мовні тести мають на меті збір певної інформації про знання і здібності студентів. Вони можуть мати різноманітну структуру, довжину, критерії оцінювання, зміст. Вирішити який з тестів найкращий або найбільш відповідний нелегко. Не можна вибрати тест, виходячи тільки з його структури. Перш за все слід визначити яку мету ми бажаємо досягти при оцінюванні мовної компетенції студента: перевірка навичок усного спілкування в побутових ситуаціях, використання певних граматичних структур в ситуаціях реального мовлення, оцінка навичок вимови, інше. По результатах тесту ми маємо прийняти рішення про те, наскільки успішно йде процес оволодіння студентами певними навичками, тест повинен проінформувати наскільки правильні рішення ми приймаємо при викладанні мови і які дії нам слід здійснювати в процесі навчання іноземній мові. Тести, таким чином, повинні не тільки оцінювати знання студента, а й давати оцінку праці викладача і відображати ефективність структури та змісту програми та застосованих методик.

Крім того, тести повинні визначити в чому чи чому студент має проблеми при вивченні іноземної мови, заохотити студента до навчального процесу, визначивши динаміку його розвитку, і показати йому його прогрес у навчанні чи вказати чому йому слід приділити особливу увагу.

Тести також можуть бути використані для того, щоб визначити рівень знань студентів чи для розподілу по різнорівневих групах.

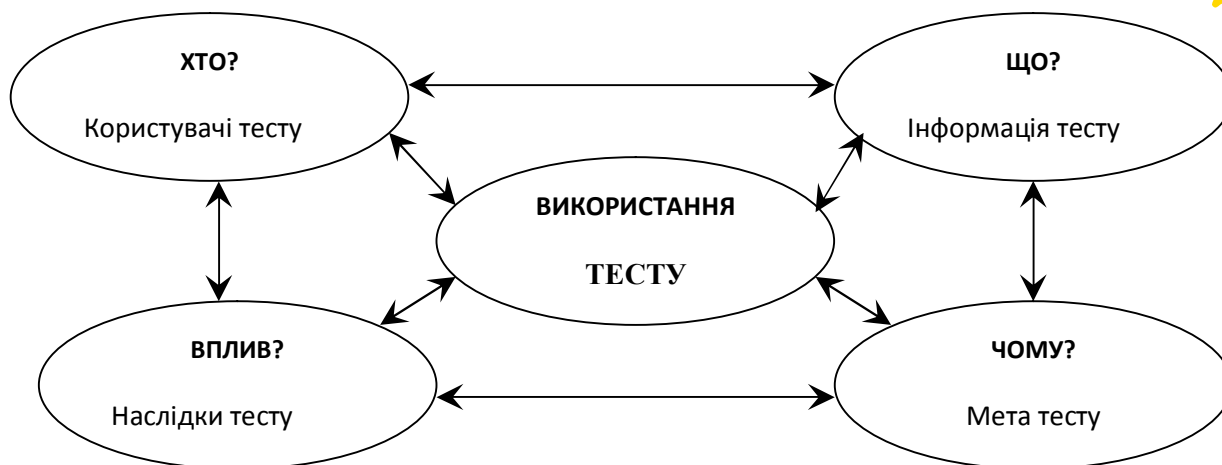
Чітке визначення мети тесту – вирішальний перший крок у цілеспрямованому мовному тестуванні. Наступний крок – вирішення того як цей тест буде використовуватись в аудиторії.

На малюнку 1 використання тесту визначається як взаємодія чотирьох компонентів процесу мовного тестування:

- 1) хто використовує тест;
- 2) яку інформацію повинен нести тест;
- 3) чому чи для чого використовується тест;
- 4) які наслідки матиме використання тесту.

Щоб визначити як мовні тести повинні працювати в межах програми чи групи, викладачам слід дати відповідь на всі чотири питання малюнку 1.

Малюнок 1.

Хто користувачі тесту?

Згідно з програмою, найперші користувачі тестів – викладачі, вони приймають рішення і працюють в межах певної групи студентів кожного дня. Однак, список користувачів може також включати студентів, членів їхніх сімей, керівників навчального закладу, укладачів програм, майбутніх роботодавців та інших.

Кожен з цих потенційних користувачів може потребувати інформацію різного роду. Від того, хто використовує інформацію, подану у тестах, також залежить як ця інформація буде подаватись і наскільки важливими будуть наслідки тестування.

Що тестується?

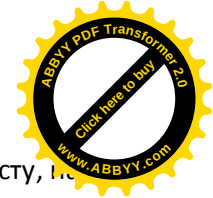
Крім знання того, хто користуватиметься тестовою інформацією, слід також чітко визначити яку саме інформацію надаватиме тест. Хоча мовні тести можуть використовуватись з різною метою, один і той самий тест може використовуватись для отримання різного роду інформації, але ця інформація є завжди обмеженою. Тому при підборі або складанні тесту спершу треба визначити саме який зміст повинен мати цей тест.

Оцінка тестової інформації може проводитись залежно від вимог програми або певної мовної групи: оцінка загальної мовної компетенції, оцінка рівня володіння граматичними навичками, оцінка продуктивних мовних навичок наприкінці курсу/етапу навчання, оцінка ефективності певного заняття, інше.

Після визначення того як ми інтерпретуватимемо результати тесту, слід точно визначити зміст і об'єм тесту. Наприклад, якщо ми бажаємо визначити продуктивні мовні навички наприкінці курсу навчання, ми можемо включити інформацію для тестування навичок як письма так і усного мовлення.

Визначивши зміст тесту, слід визначити і його вид. Головна мета цього етапу – визначити який вид тесту якнайкраще допоможе нам потім інтерпретувати його результати відповідно до поставленої мети.

Яка мета тестування?

Так само як необхідно точно встановити яку інформацію ми очікуємо отримати від тесту, ми також необхідно чітко визначити і мету тесту. Від цього також залежить і те, як ми збираємося використати тестування для досягнення мети програми чи окремого заняття. Який вид тесту сприятиме досягненню мети програми так, щоб відповідати цінностям викладачів і студентів? Як наше оцінювання ввійде в ту загальну картину, яку, як ми очікуємо, відображає програма навчання мові? Відповіді на ці запитання допоможуть краще зрозуміти місце тестування в освітньому контексті і, таким чином, визначити мету тестування.

Який результат тестування?

Так як користувачі тестів збирають і інтерпретують певну інформацію, що потім веде до прийняття відповідних рішень і визначення дій, використання мовних тестів впливає на окремих осіб, мовні групи та самі навчальні програми. Тому слід чітко визначити до яких наслідків (і позитивних і негативних) може призвести використання тесту. До тих, на кого вплине використання тестів належать студенти, члени їх родин, викладачі, роботодавці і інші особи, залучені до процесу контролю. Тест також може впливати і на інші елементи мовного контексту освіти, такі як методика викладання, допоміжні засоби, цілі програми, зарахування до групи, репутацію програми та інші.

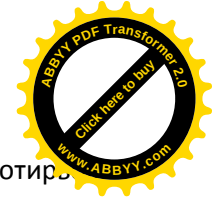
Для всіх окремих осіб і елементів програми слід передбачити найгірші наслідки, ідеальні наслідки і реально очікувані результати. Визначавши вірогідні результати, легше підібрати засоби тестування для максимального підвищення позитивних результатів і зниження негативних наслідків. Визначивши, на кого і в який спосіб впливатимуть результати тестів, ми матимемо також і основу для оцінки основних наслідків тестування.

Оцінка наслідків тестування

Визначивши для чого ми використовуємо мовний тест, викладачі повинні вміти зробити гарно вмотивований і цілеспрямований підбір інструментів і методик тестування. Однак, навіть враховуючи те, що засоби тестування були підібрані вірно, ми не можемо стовідсотково точно передбачити, які наслідки матиме процес оцінювання. Тому слід визначати ту ступінь до якої засоби тестування дійсно допомагають здійснити завдання оцінювання мовної компетенції в межах конкретної мовної групи або програми [6].

Всебічне оцінювання при тестуванні може охоплювати ряд підходів і методик, включаючи емпіричні дослідження і спостереження (Messick 1989; Shepard 1997). В цілому, щоб оцінити як гарно спрацьовують засоби тестування, необхідно визначати як вони допомагають прийняти рішення і здійснити відповідні дії, що стосуються оцінки (контролю) знань (вмінь) студентів. За цієї умови використання мовних тестів стає цінним джерелом здобуття та інтерпретації отриманої інформації.

Підсумовуючи все вищезазначене слід відмітити, що оцінювання – це циклічний процес, що фокусується на завданнях, які слід виконати в процесі оцінювання, точного визначення способів використання мовних тестів для виконання цих завдань, підборі відповідних засобів тестування і визначення завдань тесту, оцінці того в якій мірі завдання будуть досягненні при виконанні тесту. Тому, щоб вибрати і використати певні тести якнайефективніше у відповідності з мовним освітнім контекстом, викладачі повинні пам'ятати, що тести повинні мати цілеспрямований характер.

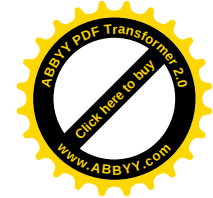
Системний підхід до організації тестового контролю передбачає проведення чотирьох основних видів тестування, а саме поточного, тематичного, рубіжного та підсумкового. До поточного тестування можна віднести так званий "вхідний" тест, а до підсумкового – "вихідний". Під "входом" розуміється сукупність попередніх знань, які необхідні студентам як базові для оволодіння новими знаннями; під "виходом" – обсяг знань, які студенти отримали за певний період [3].

У процесі проведення поточного тестового контролю можна отримати інформацію про успішність формування у студентів знань і умінь з усіх видів мовленнєвої діяльності. Тому і поточне (проміжне) тестування проводиться окремо по кожному з видів мовленнєвої діяльності. Поточний контроль дає також викладачу інформацію про доцільність застосування тих чи інших методів і прийомів навчання. Результати, отримані в ході поточного контролю, дозволяють стежити за ефективністю процесу навчання і своєчасно коригувати недоліки. Результати поточного тестування не можуть бути використані для офіційної оцінки рівня сформованості умінь студентів, оскільки поточний контроль спрямовується на визначення проміжних, а не кінцевих результатів. Тематичний контроль проводиться на заключному занятті після завершення вивчення теми. За допомогою тематичного тестового контролю визначається рівень володіння студентами різними вміннями у межах теми, що вивчалася. Провідними функціями цього виду тестового контролю є контролююча та оціночні функції. За результатами тематичного тестування студентам виставляється офіційна оцінка. Рубіжне та підсумкове тестування за всіма своїми характеристиками ідентичні. Проте, рубіжне і підсумкове тестування розрізняються за цілями і змістом відповідного тесту. Рубіжний контроль здійснюється на певному часовому рубежі. Провідною функцією рубіжного контролю є оціночна та прогнозуюча функції. Метою рубіжного тестування є визначення рівня навчальних досягнень в оволодінні іноземною мовою згідно з програмними вимогами, наприклад, за семестр або за навчальний рік. Підсумковий контроль здійснюється в кінці кожного ступеня навчання. Провідними функціями підсумкового контролю є оціночна та констатуюча функції. Мета підсумкового тестування полягає у визначенні рівня навчальних досягнень в оволодінні іноземною мовою згідно з програмними вимогами за етап навчання. Зміст відповідного тесту зумовлюється змістом навчання за даний період.

Одним із засобів застосування комп'ютерів при навчанні іноземним мовам у наших умовах є контроль за допомогою комп'ютерних тестів. Викладачі кафедр іноземних мов Національного університету харчових технологій працюють над вдосконаленням форм та методів контролю знань студентів на різних етапах навчання, розробляють тестові завдання для комп'ютерного тестування з різних видів мовленнєвої діяльності. Зокрема, у даний час наші викладачі розробляють комп'ютерні тести у рамках програми "tTester".

"tTester" – це професійна система, призначена для розробки тестів і проведення тестування за сучасними технологіями. Вона дозволяє:

- Створювати тестові завдання у різних формах:
 - з вибором правильної відповіді, де є одна правильна відповідь із запропонованих (закрита форма);
 - з вибором правильних відповідей, де є декілька правильних відповідей із запропонованих (закрита форма);
 - у відкритій формі (без підказки відповідей);

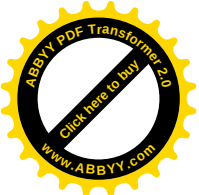
- на відповідність;
- на встановлення правильної послідовності;
- у вільній формі.
- Встановлювати параметри для поточного тестування:
 - кількість завдань для поточного тестування із загального набору завдань;
 - порядок послідовності завдань (випадковий або послідовний), показ слів "вірно / невірно" у процесі тестування;
 - час тестування (відображується на екрані);
 - вид оцінки (оцінка, залік, бал), критерій їх виставлення;
- Проводити тестування з отриманням традиційної відомості для учбової частини, таблиці балів з урахуванням складності завдань; друкувати результати тестування.
- Проводити апробацію роботи системи у демонстраційному режимі.
- Користуватися довідником по всім розділам системи.
- Розробляти тести на робочому місці або в домашніх умовах.
- Проводити тестування і апеляцію в комп'ютерному класі у режимі мережі або індивідуальному режимі.
- Копіювати тестові завдання із різних тем в одну для заліків та іспитів.

Високий рівень методичного забезпечення і автоматизації роблять систему зручною і простою у застосуванні.

Комп'ютерне тестування є найоб'єктивнішим видом тестування, оскільки результати виконання завдань оцінюються шляхом зіставлення із заздалегідь визначеними правильними відповідями (ключами), закладеними в комп'ютерну програму. Процедура оцінювання відповідей студентів за таких умов має механічний характер і не залежить від уподобань того, хто перевіряє, тому що комп'ютер сам підраховує і виставляє набрану кількість балів.

ПОСИЛАННЯ:

1. Айнштейн В.Г., Гольцова И.Г. Об адекватности экзаменационных оценок//Высшее образование в России. №3, 1993. С. 40-42.
2. Аллавердиева Д.Т. Опыт применения тестов для дидактической экспертизы обучения//Высшее образование в России. №2, 1993. С. 102-104.
3. С.М. Мусейчук. Тестування як основна форма контролю при навчанні іноземних мов: Лінгвометодичні концепції викладання іноз. мов у немовних вищих навчальних закладах України: Зб. наук. статей учасників Всеукр. наук. – практ. конф., Київ, 23-24 грудня 2003 р./ Ред. кол.: І.І.Тимошенко (голова) та ін. – К.: Вид-во Європ. ун-ту, 2003. – 583 с.

4. Садовничий В.А. Компьютерная система проверки знаний студентов//Высшее образование в России. №3, 1994. С. 20-26.

5. Смирнов С.Д. Педагогика и психология высшего образования: От деятельности к личности: Уч. пособие. М. 1995 - 271 с.

6. John M. Norris. Purposeful assessment, Forum, Vol 38 No 1, January - March 2000 Page 18.